

AVAR PÁL:

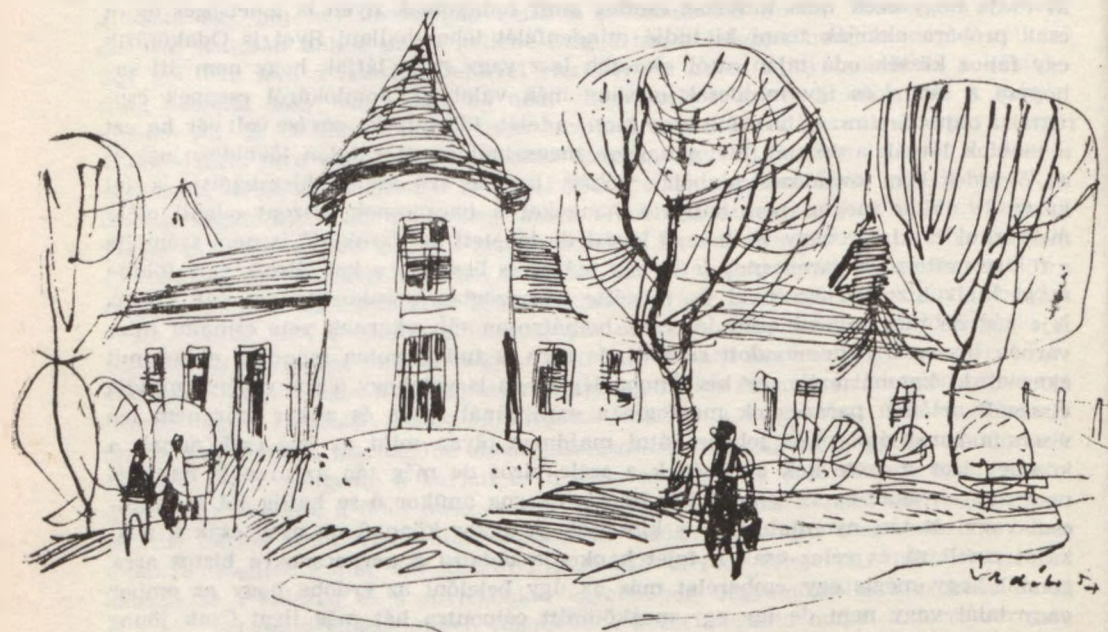
Tóbiás hősie halála

Háborúban történt de hogy melyikben a sok közül már magam sem tudnám megmondani Amint az lenni szokott előtte különös jelek mutatkoztak az égen a Molok megette a napot a kezes állatok torzonborz fiakat kölykeztek és kiáradtak az eddigelé szelíd folyamok A legjobban azért a hosszúfarkú üstökös csillag rémíszttette a népet különösen az asszonyokat mert az emberek addigra az elkövetkezendő dolgok biztos tudatában az öregekről maradt ölöserszámokat fényesítettek vagy elbujdostak a nádasokban Ez pedig mind azért volt mert két szomszéd ország uralkodójának egyszerre viszketett a jobb szeme rossz hír, rossz hír csóválták a fejüket a fogadott jvasasszonyok biztos háború lesz A mi két királyunk viszont mint minden ember szerette a békességet a lelki nyugalmat elhatározták azért hogy követeket küldenek a szomszédba hadüzenettel s talán még megelőzik a másikat Amíg a küldöttek odajártak arra is gondoltak szintén ugyanegy órában hogyha ez a dolog sikerül utána a világ bírásához is hozzáfoghathnak mert ez adna csak igazi békességet akkor már senkitől sem kellene tartaniok. S mert addig kell hántani a hársat amíg hámlik nyomban munkához is láttak mindkettő összeverbuválta legjavakori népét s az egyik az elhalt öreg királynak a másik meg valami szentnek a neve alatt megindította a háborút Mikor aztán a sorok már annyira megritkultak hogy a muníció potyára kallódott a harctereken jöttek az ifjoncok de a foghjasok is akiknek ősz hajszál is csak imitt amott gyérlett a kobakján Ez utóbbiak közül való volt a mi hősünk Tóbiás kutyának embereknek egyaránt adnak ilyen ritka neveket hogy a sok Bodritól Burkustól meg az egymást végeláthatatlan sorban változó Jánosoktól Mihályoktól elkülönböztessék A mi Tóbiásunk ötesalados ember volt falusi két suhanc fia szintén ott kénytelenkedett a fronton de hogy hol azt Tóbiás éppoly kevéssé tudta mint bárki más az élők és a holtak eme nagy kavardásában Hazulról egy esztendeje kapott utoljára levelet felesége írta benne hogy amióta ő mármint az apjuk odavan a gyereklány eladósorba került ám hogy reméljen ha a gazdagabbja sem kelendő mostanság hisz alig maradt otthon kettő három nyomorult azok meg válogatnak ahogy akarnak a szikről nem szakítanak virágot pedig a lányok ha megnőnek ölekezni vágnak az anyjuk barázdás szemével de semmivel nem igen törődnek Tóbiás tudta ezt és azt is hogy különösen az ilyen nagy embervész idején kell ennek így lennie hogy szülessenek újabb emberek nehogy a muníció sokáig potyára kallódjon a harctereken már csak azért is hazakíváncozott kis időre legalább no nemhogy a legények számát gyarapítsa jól is néznénk ki hiszen erre ő már nem volt alkalmas de alkalmas volt arra hogy a sziket melengesse javítgassa és amíg az igazi parasztk java szanaszét kóborol a nagyvilágba kicsit előbbre vigye a lánya dolgát mert talán őt szerette a legjobban az egyetlent a négy fiú közt középen de az is viszont őt A hadiszerencse azonban másként fordította Tóbiás sorsát és nem is jóra hanem a legrosszabbra Egy tisztátalan ködös napon libasorban meneteltek az erdőben szimatolták az ellenséget a végén bandukolt a sorban Tóbiás szuronytszegezzben mint a többiek nem lehet mondani hogy rossz kedve lett volna se nagyon szomorú se nagyon vidám nem volt csak vége lesz egyszer gondolta és akkor mindenki mehet amerre lát szétrajzik a népség mint a hangyák és már látta magát ahogy sáros zubbonyban nekivág a

télnék fagynak hazafelé a sapka is félrebukik a fejen de nyújtott lépés aztán meg lassított menet ha jön a hegy seba a tetején kifújhatja magát az ember jó is egy kicsit visszanezni ahonnan dögszagot hajl a szél mert már alig érezni ugyanis a tiszta levegő jön Igy haladt Tóbiás a többi után lépésről lépésre elgondolkodva egyszerre csak égszakadás földindulás azon veszi észre magát hogy valami mélységes szakadékba zuhan de olyan mélyre hogy azt hitte sohasem ér földet amikor azután mégiscsak lehuppant valahogy soká nem jött észhez lassan nyitotta ki a szemét egy galagonyabokor fagyos ágai közt maradt volna benne akár egy álló napig is akár örökre mert jól esett neki a pihenés nem bánta ha szúr nem érzett semmit Azt se bánta hogy a puskája elmaradt tőle de el a sapkája is a borjú meg félrecsavarodott a hátán egész a hóna alá került elszakadt az egyik szíj meg a kapsok a zsebekben akna robbanhatott ugyan ki halt meg hová lettek a löbbiek nehezen ide fölkapaszkodott ahogy aztán a borjút húzta maga után vér csöppent a kezére nagy seb nem lehetett mert a feje egészben volt ritka haján keresztül kitapintotta volna a nagyot kezét betörülte a köpönyegébe aztán a zsákját kezdte rendbehozni abban volt minden ugyan mi maradt belőle Na megvolt még a kaláris a gyöngykaláris Vagyont ért az ilyen ő is vagyonért vette két komiszért aki eladta annak sok haszontalan dolga volt még ezenkívül is de azt nem lehetett megenni így a két prófuntot kérte cserébe mert azt kétféleképpen is lehet enni ingyen módra fogyasztani még mint a zsidó nép az égi manna falni Kotrás közben meg-megtapogatta az oldalat Tóbiás ekkora zuhanás nem esik minden nap az öreg csontok nem szokhattak hozzá a kalárist felakasztotta egy kiálló zúzmara ágra fehérre illett az fehér nyakra amelyik egyszín a kökényérlelő idővel a köddel még tán melegít is a lélekben akár a tiszta ágy hej levelezőlap rajta a pofaszakállas király Tóbiás körülnézett de nem szalutált ahhoz sapka kellene meg aztán a felséges homlok még a váll is úgy tele van írva a felesége betűivel elcsúfítva a zsiros ujjnyomoktól és a kékítő-tinta pacáitól hogy nem csoda ha nem világít bele a szívbe inkább ami a másik oldalán áll. B. Tóbiásné turesi ilyen távolból egy csúfnév is milyen kedves ami Tóbiást illeti meg apai ágon az ősokeket ilyen orruk volt a fiaié is csak a lányáé egyenes a szeme azért egészen az apjáé kicsi és fényes Nesz talán gyík iramodik a bokrok között újból csönd s ahogy aztán tovább kutat egyszeriben elneveli magát Tóbiás mert két suvick került a kezébe no ez a Józsi is mérgeződhet ha élve maradt az elébb és ha csendesebb időben szüksége lesz rá a puccparádénál pedig az ő részéről csak tréfa az egész arra jó hogy karácsonykor igazi ajándék híján elébeadja a Józsinak a nevére leteszi a karácsonyfa alá a boróka tövéhez hadd örüljön a Jézuskának ő kesereg mindig hogyha nem mehet haza karácsonyra nem vár a következőre hanem végez magával így mondja legalábbis és amilyen hirtelen természet egyszer majd megteszi Jódarabig forgatta kezében a suvickokat Tóbiás olyannak tünnek most mint a marmaládé olyan gusztusosnak megszagolta hogy nem bűdösek-de nem aztán leengedte a karjait és nézett csak úgy az erdő közepe felé égett a gyomra az éhségtől a fejét megcsóválta nem nem eszi meg a Józsi suvickját semmi pénzért mégha mindjárt éhenhal is Alighogy ezeket elgondolta megmozdult a bokor mikorra odanézett már egy tucatnyi puskacső meredt feléje egy mozdulattal leakasztotta a kalárist és a suvickokkal egyetemben begyömöszölte a zsebébe evvel él evvel hal majd engedelmesen fölemelte a kezét megadta magát a fáról zúzmara hullt a fejére most már mindegy ha se haza nem mehet se a többiekkel nem találkozhat ha ugyan meg nem haltak közben ez a Józsi is Egy érthetetlen kiabálásra közel jöttek a puskák Tóbiáshoz olyan közel hogy akár bele is köphetne a cső-

vükbe ha volna hozzá kedve és a szája nem szárad ki a meglepetéstől ekkor két puskacsó hirtelen leereszkedett és Tóbiást megkötözték aztán vallatták hogy hol vannak a hadállások meg hogy merről indítja a támadást a generális így kérdezhették volna azt is hogy mit szándékszik a király a háborúval mert se a királlyal se egy generálissal nem találkozott életében kettőnek a nevét is alig győzte észben tartani nemhogy ő tudná hogy azok mit akarnak neki illet nem tanítottak de ha emlegették őket jobbra tisztelegj mondta is amikor egy mérges képű talán a parancsnok öklével az arcába ütött mondta mindjárt hogy ő semmit nem tud a sor végén van az ő helye ahova a parancsot sem hallja jól kivárja amíg az előtte levők mozdulnak és ő is mozdul amerre a többiek meg kószál ide oda rághatnék után mert a munició sokszor hetekig sem érkezik meg holott annak is meglenne a maga ideje mint mindennek ilyenkor nagy ünnep ha egy kis fagyos krumplit találnak még a sapkát is leveszik olyankor nemcsak a zsidók úgy eszik Az ütésre két siheder ugrott hozzá akkorácskák lehettek mint az ő fiai és puskatussal ütni kezdték ne bántsatok fiaim kiáltotta a fájdalomtól Tóbiás és azok talán fölsimerték benne az apjukformájú embert vagy miért de szó ami szó egy idő múlva abbahagyták akkor megint a parancsnok lépett hozzá Tóbiás már a földön feküdt és csak azt látta hogy szóthúzódik a parancsnok szája ordít mint egy vadszamár és mutogat hogy hol vannak a hadállások és a támadás a pisztolyát is mutogatja csakhogy erre se lesz okosabb Tóbiás meg arra sem hogy egy korosabb szanitécfele is odalép és törni irgalmatlanul töri a Tóbiás nyelvét meg mutogat hogy mondjon el mindent mert holtbiztos agyonlövökök foglyot nem tarthatnak nincs rá lehetőség ha nincs rá lehetőség hát nincs akkor se hazudhat olyat ami még nagyobb bajt hozna rá mert ki tudja hogy ezek nem tudják-e esetleg amit tudakolnak ilyen is lehetséges és őt csak próbára akarják tenni ki tudja mindenfélét lehet hallani illet is Odakötözik egy fához kössék oda talán attól okosabb lesz vagy mert látják hogy nem áll sehogysa a lábán és így majdcsak elcsüng még valahogy homlokáról cseppek csuogtak a bajuszára a szájába is folyt egy kicsi a fejét fölrántotta sós íze volt vér ha ezt a többiek látnák a Józsiék biztos nagyon megsajnálják még talán lövöldözni is az ő érdekében lövöldözés kiabálás Tóbiás testébe erő szalad kiszabadítja a fél kezét de akkor megint nem hallja a hangokat a parancsnok viszont odaáll eléje megfordul és kimér vagy tíz hosszú lépést de lehetett az tizenkettő is nem számolta a földre mutogat a parancsnok letör egy faágat és beszúrja a két lába közé a földbe majd kiált biztosan vezénnyel és mögötte négyszögben sorakozik a csapat Tóbiás feje zúg de még kiveszi amit lát csak homályosan mit akarnak vele csinálni mire várnak hiszen ő nem mondott semmit de nem is tudott volna mondani akkor mit akarnak ki katonái ezek egy kis katona lép ki az is valahogy a sor végéről mindig visszaáll aztán a parancsnok megfogja a sarzsijánál fogva és akkor már nem lép vissza a parolijától most jobban látni majdnem olyan mint az övé csak annak a közepe piros a széle kék az övének a széle piros de még tán az arca is hasonlít nem nagyon akar ez se semmit hát hogyis akarna amikor ő se hallja jól a parancsot vagy ott tán nyomtatásban is kiosztják ja akkor könnyű no nézd csak a puszkáját emeli rá és céloz csak a fejét kapkodja oldalra a parancsnokra biztos arra gondol hogy mégis egy emberélet más az úgy belelőni az erdőbe hogy az ember vagy talál vagy nem de így egy megkötözött célpontra hát még illet Csak jönne valaki egy madár is jöhetne aki a hírért vigye a halálának és ha még olyan jószívű lenne is az a madár hogy a nyakába veszi a kalárist meg a Józsi suvickját a szárnya alá hajja ha ez nem lehet mert egy oktalan madár nem tudhatja mikor

jöjjön mikor ne akkor legalább azt kellene kiadni de szigorú törvénybe hogy minden király háború esetén vagy még előtte kis idővel tegye be a rüsztungba mondjuk a katonakönyvbe azt a néhány dolgot amit mindenkinek de még a legutolsó katonának is kell tudni hogy példának okáért mért is kezdte a háborút mit akar vele és a generálisok legalább a fasszolásnál kiadnák a tiszteknek azok lejjebb lejjebb hogy merről indítják a támadást meg ilyeneket szóval amire szüksége lehet az embernek ha jönnek ilyen érthetetlenek akik kíváncsiak erre biztos nekik is tudniok kell nem passzióból kérdezetik valamiért nekik is fontos akkor aztán minden ember meg tudna felelni akárhol kérdik és nem járna úgy mint most ő hű a jóanyját már le is lőtték de még nem halt meg akkor nem tudná a parancsnok azért roha oda a kis katonához rugdossa kiveszi kezéből a puskát és rohan Tóbiáshoz üti a fejét a puskatussal hogyha látná magát akkor a feje biztos nemcsak vöröset de már talán fehéret is virágzik akár a kelvirág de ő már nem látja A csapat sem nagyon mert tovább vonulnak nem vártak egy percet sem ha legalább megjelölik a fát ahol az ő fejét szíromhullatni hagyták hogy jobban rá lehessen találni ha egyszer hiányozni fog és keresik meg a kaláris a suvick így a madár se talál rá annak aztán könyve sincs hogy oda legyen írva ami a kötelessége mert mi egy madár igazán semmi még esze sincs nem úgy mint az embernek VÉGE

Radics István. Rajz